

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

1 december 2025

WETSVOORSTEL

**betreffende de objectieve neutraliteit
van de personeelsleden
van het federaal openbaar ambt,
waarbij het hun verboden is
bij de uitoefening van hun ambt zichtbare
tekens van een geloofs- of levensovertuiging
te dragen**

Amendementen

Zie:

Doc 56 **0149/ (B.Z. 2024):**

- 001: Wetsvoorstel van de heer De Smet.
- 002: Amendement.
- 003: Advies van de Raad van State.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

1er décembre 2025

PROPOSITION DE LOI

**relative à la neutralité objective des agents
de la fonction publique
fédérale et interdisant le port
de signes convictionnels visibles
dans l'exercice de leurs fonctions**

Amendements

Voir:

Doc 56 **0149/ (S.E. 2024):**

- 001: Proposition de loi de M. De Smet.
- 002: Amendement.
- 003: Avis du Conseil d'État.

02529

Nr. 2 van de heer **De Smet**

Opschrift

Het opschrift vervangen door:

“Wetsvoorstel betreffende de objectieve neutraliteit van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt, waarbij het hun verboden is bij de uitoefening van hun ambt tekens van een geloofs- of levensovertuiging te dragen.”

VERANTWOORDING

In advies nr. 77.609/4 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State betreffende wetsvoorstel DOC 56 0149/001 wordt aanbevolen het kwalificerende adjectief “zichtbaar” uit de definitie van teken van een geloofs- of levensovertuiging weg te laten omdat het aanleiding zou kunnen geven tot problemen met de toepassing ervan mocht het aldus worden begrepen dat alleen de zichtbare tekens bedoeld worden die, vanwege de wijze waarop ze gedragen worden, door de gebruiker gezien worden als een mogelijke aantasting van de neutraliteit.

De indiener van dit amendement stelt derhalve voor die verduidelijking *mutatis mutandis* weg te laten uit het opschrift van voormeld wetsvoorstel.

N° 2 de M. **De Smet**

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Proposition de loi relative à la neutralité objective des agents de la fonction publique fédérale et interdisant le port de signes convictionnels dans l'exercice de leurs fonctions.”

JUSTIFICATION

L'avis de la section de législation du Conseil d'État n° 77.609/4 remis à l'égard de la proposition de loi DOC 56 0149/001 recommande l'omission de la qualification de “visible” attachée à la définition de signe convictionnel, cette qualification pouvant conduire à des difficultés d'application si elle s'avérait comprise dans le sens que seraient seuls concernés les signes visibles qui, en raison de la manière dont ils sont portés, sont considérés par l'utilisateur comme potentiellement attentatoires à la neutralité.

L'auteur du présent amendement propose donc le retrait de cette précision “*mutadis mutandis*” dans l'intitulé de ladite proposition.

François De Smet (DéFi)

Nr. 3 van de heer **De Smet**

Art. 2

De bepaling onder c) vervangen door:

“c) teken van een geloofs- of levensovertuiging: elk kledingstuk, voorwerp of accessoire dat door het dragen ervan een politieke, levensbeschouwelijke of religieuze overtuiging of identiteit uitdrukt en dat, door de wijze waarop het wordt gedragen, bij de gebruiker van de openbare dienst vragen kan oproepen over de neutraliteit van de ambtenaar.”

VERANTWOORDING

In advies nr. 77.609/4 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State betreffende wetsvoorstel DOC 56 0149/001 wordt aanbevolen het kwalificerende adjectief “zichtbaar” uit de definitie van teken van een geloofs- of levensovertuiging weg te laten omdat het aanleiding zou kunnen geven tot problemen met de toepassing ervan mocht het aldus worden begrepen dat alleen de zichtbare tekens bedoeld worden die, vanwege de wijze waarop ze gedragen worden, door de gebruiker gezien worden als een mogelijke aantasting van de neutraliteit.

De indiener van dit amendement stelt daarom voor die verduidelijking weg te laten uit de definitie van het begrip “teken van een geloofs- of levensovertuiging” in artikel 2.

N° 3 de M. **De Smet**

Art. 2

Remplacer le c) par ce qui suit:

“c) signe convictionnel: tout vêtement, effet, ou accessoire exprimant une conviction ou identité politique, philosophique ou religieuse, porté de telle manière que l’usager du service public puisse s’interroger sur la neutralité de l’agent concerné.”

JUSTIFICATION

L’avis de la section de législation du Conseil d’État n° 77.609/4 remis à l’égard de la proposition de loi DOC 56 0149/001 recommande l’omission de la qualification de “visible” attachée à la définition de signe convictionnel, cette qualification pouvant conduire à des difficultés d’application si elle s’averait comprise dans le sens que seraient seuls concernés les signes visibles qui, en raison de la manière dont ils sont portés, sont considérés par l’usager comme potentiellement attentatoires à la neutralité.

L’auteur du présent amendement propose donc le retrait de cette précision dans la définition du concept “signe convictionnel” prévu à l’article 2.

François De Smet (DéFI)

Nr. 4 van de heer **De Smet**

Art. 2

De bepaling onder a) vervangen door:

“a) ambtenaar: elk vastbenoemd personeelslid en personeelslid met een arbeidsovereenkomst van het federaal openbaar ambt dat een openbardienstopdracht vervult of met een deel van het openbaar gezag is bekleed;”

VERANTWOORDING

In voormeld advies nr. 77.609/4 betreffende het wetsvoorstel verwijst de Raad van State, afdeling Wetgeving, naar de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, die er niet toe aanmaant zowel de frontoffice- als de backofficeambtenaren te beogen. Derhalve wordt aanbevolen de evenredigheid van de beoogde verbodsmaatregel, wanneer die toepasselijk wordt gemaakt op alle ambtenaren, omstandig te staven.

De indiener van dit amendement wil de definitie van het begrip “ambtenaar” en het toepassingsgebied *ratione personae* ervan wijzigen door het onderscheid tussen back- en frontoffice weg te laten, aangezien dat enerzijds indirecte discriminatie ten opzichte van een bepaalde categorie ambtenaren in de hand kan werken en anderzijds organisatorische problemen kan opleveren, zoals de afdeling Wetgeving tevens en eerder al had aangegeven in een ander advies (nr. 69.726/AV).

N° 4 de M. **De Smet**

Art. 2

Remplacer le a) par ce qui suit:

“a) agent: tout membre du personnel, statutaire ou contractuel, de la fonction publique fédérale exerçant une mission de service public ou dépositaire d’une parcelle de l’autorité publique;”

JUSTIFICATION

Dans son avis n° 77.609/4 précité sur la proposition de loi, le Conseil d’État, section de législation, fait référence à la jurisprudence de la Cour de Justice de l’Union Européenne qui n’impose pas de viser tous les agents, aussi bien en “front office” qu’en “back office” et recommande en conséquence d’étayer de manière circonstanciée la proportionnalité de la mesure d’interdiction envisagée lorsque celle-ci est rendue applicable à l’ensemble des agents de l’État.

L’auteur du présent amendement entend adapter la définition de la notion d’“agent” et son champ d’application *ratione personae* en supprimant la distinction entre le “back office” et le “front office” car celle-ci risque, d’une part, d’induire une discrimination indirecte au détriment d’une certaine catégorie d’agents et, d’autre part, de causer des difficultés d’organisation, comme la section de législation l’avait indiqué également et précédemment dans un autre avis n° 69726/AG.

François De Smet (DéFI)

Nr. 5 van de heer **De Smet**

Art. 3

In het derde lid, *in fine*, het woord “zichtbaar” weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 3.

N° 5 de M. **De Smet**

Art. 3

Dans l’alinéa 3, *in fine*, supprimer le mot “visible”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 3.

François De Smet (DéFI)